

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
INSTITUTE OF SOIL SCIENCE AND PLANT CULTIVATION STATE
RESEARCH INSTITUTE
WSHIU ACADEMY OF APPLIED SCIENCES
UNIVERSITY OF MISCOLC
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЦЕНТР
ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

**Матеріали
І Міжнародної науково-практичної конференції**

**«Аграрний бізнес: технології вирощування,
зберігання, переробки зернових і олійних культур»**

22 квітня 2025 року

м. Полтава

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету Технологій тваринництва та продовольства Полтавського державного аграрного університету (протокол № 10 від 15.05.2025 р.)

УДК 633:631.5:631.53.02:636.084.42 (082)

А 25

Редакційна колегія:

Олександр ГАЛИЧ – ректор Полтавського державного аграрного університету, кандидат економічних наук, професор – голова оргкомітету.

Анатолій ШОСТЯ – проректор з науково–педагогічної, наукової роботи Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник – співголова оргкомітету.

Mariola STANIAK - Prof. dr hab. Department of Crops and Yield Quality Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute, Poland.

Paulina KOLISNICHENKO – Doctor of Economic Sciences, Vice Rector for International Cooperation, WSHIU Academy of Applied Sciences, Poland.

Nagy SZABOLCS – Doctor of Economics, Professor, Deputy Dean of the Faculty of Economics University of Miskolc, Hungary.

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Дмитро ДЯЧКОВ – директор навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій Полтавського державного аграрного університету, доктор економічних наук, професор.

Олександр БЕЗКРОВНИЙ – декан факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету, кандидат економічних наук, доцент.

Світлана УСЕНКО – декан факультету технологій тваринництва та продовольства Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

АГРАРНИЙ БІЗНЕС: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ	72
Бараболя О. В., Прудкий Т. А.ЗВ'ЯЗОК ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ КАРТОПЛІ ТА ЛЕЖКОСТІ З КЛІМАТИЧНИМИ УМОВАМИ	72
Волкова Н.В. РОЗВИТОК СМАРТ-КОНТРАКТІВ У ТОРГІВЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЮ ПРОДУКЦІЄЮ	74
Волкова Н.В., Семененко С. А.РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	76
Волкова Н.В., Комбарова Ю.В. АГТЕСН-РІШЕННЯ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОДАЖІВ В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ	78
Волкова Н.В., Матюшенко А.О. ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ РІШЕНЬ У ТОРГОВЕЛЬНІ ПРОЦЕСИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	80
Кіпятков В. С. ЦИФРОВІЗАЦІЯ АГРОСЕКТОРУ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ	82
Лубенець В.Ю., Медвідь В.Ю. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ЗЕМЛІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК	84
Панасенко Н.Л. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗЕРНОВОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ	87
Сазонова Т.О., Вовковінський Ю.В. ЦИФРОВІЗАЦІЯ HR-ПРОЦЕСІВ В АГРОПРОДОВОЛЬЧОМУ СЕКТОРІ.....	89
Сазонова Т.О., Лютий Д.В. ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	92
Яснолоб І.О. НІТРАТНА ДИРЕКТИВА ЄС: СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ.....	95
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА СУБ'ЄКТІВ АГРОБІЗНЕСУ: ОБЛІКОВІ ТА ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ.	97
Безкровний О. В., Дорошенко О. О., Лиженко В. Г. ЕВОЛЮЦІЯ ПОДАТКОВИХ РЕЖИМІВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	97
Волкова Н.В., Кирпота А.Г. ІННОВАЦІЇ В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	99
Волкова Н.В., Світлична А.В. ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО СЕРЕДОВИЩА АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ	102
Волкова Н.В., Хоменко М.Б.СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	104

Сазонова Т.О.

к.е.н., доцент кафедри менеджменту ім.І.А. Маркіної,
e-mail: tetiana.sazonova@pdaui.edu.ua
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна

Лютый Д.В.

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
e-mail: danylo.liutyi@pdaui.edu.ua
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Сучасний аграрний сектор України стрімко трансформується під впливом цифрових технологій. Впровадження інновацій у сільське господарство є не лише світовим трендом, а й стратегічною необхідністю для українських агропідприємств в умовах глобальної конкуренції, кліматичних змін, а нині – ще й збройного конфлікту. Цифровізація відкриває нові можливості для оптимізації виробничих процесів, покращення управління ресурсами та підвищення ефективності агробізнесу в цілому. Однією з головних перспектив цифровізації є впровадження технологій точного землеробства. Це система, що дозволяє керувати обробкою полів з урахуванням геопросторових даних, забезпечує раціональне використання добрив, пального, насіння та води. Завдяки використанню дронів, супутникових знімків і GPS-навігації аграрії можуть моніторити стан ґрунтів, рослин і швидко реагувати на загрози. Такі підходи знижують витрати, підвищують врожайність та зменшують негативний вплив на довкілля. Не менш важливою складовою цифровізації є аграрні платформи, мобільні додатки і CRM-системи, що дозволяють фермерам планувати діяльність, контролювати фінанси, вести облік ресурсів і забезпечувати зв'язок з партнерами. Широко впроваджується Big Data-аналітика, що дає змогу передбачати врожаї, коливання цін, поведінку ринку та керувати ризиками. Також зростає роль штучного інтелекту у прийнятті управлінських рішень, створенні прогнозів, автоматизації обліку та оптимізації логістичних ланцюгів. Важливою перспективною сферою є електронна комерція та цифровий маркетинг в агросекторі. Онлайн-продажі, маркетплейси, просування продукції через соціальні мережі відкривають шлях до нових ринків та безпосередньої комунікації з кінцевим споживачем [3; 5; 6]. В умовах війни, коли традиційні ланцюги постачання порушені, це стає критично важливим для збереження економічної активності (рис. 1).

Перспективні напрямки цифровізації аграрного бізнесу в Україні

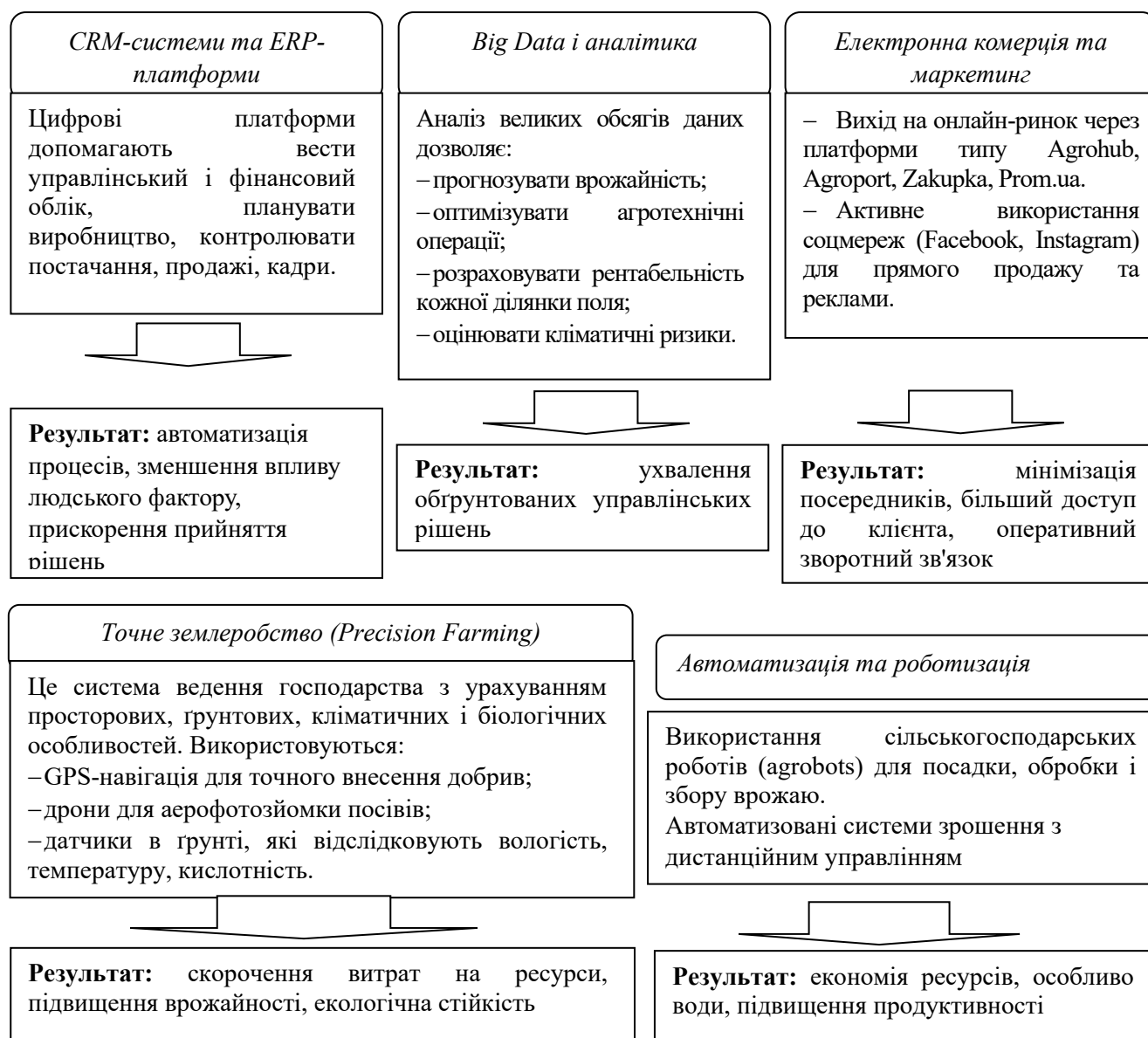

Рис. 1. Перспективи цифровізації аграрного сектору України [згруповано авторами на основі 1-6]

Водночас, цифрова трансформація агробізнесу стикається з рядом викликів. По-перше, це нерівномірний доступ до технологій, особливо серед малих та середніх фермерських господарств, які не мають достатніх фінансових ресурсів для впровадження інновацій. По-друге, низький рівень цифрової грамотності частини працівників, відсутність відповідної інфраструктури в сільській місцевості (нестабільний інтернет, відсутність техніки) також стримують розвиток [2; 3; 5]. По-третє, ризики кібербезпеки, що актуалізувались в умовах війни, вимагають створення нових підходів до захисту даних. Окремо варто відзначити виклики, пов'язані з війною в Україні: знищення виробничих об'єктів, мінування полів, порушення логістики, релокація бізнесу, втрата кадрів. Все це ускладнює технологічний розвиток аграрної галузі [1; 4]. Водночас, саме цифрові рішення дозволяють фермерам частково компенсувати

ці втрати: дистанційне управління, хмарні системи обліку, моніторинг полів з дронів – усе це дає можливість продовжувати діяльність у складних умовах (рис. 2).

Рис. 2. Основні виклики цифровізації агробізнесу України [згруповано авторами на основі 1-6]

Для реалізації потенціалу цифровізації необхідна державна підтримка, інвестиції, розвиток цифрової інфраструктури та освітніх програм. Підготовка кадрів, підвищення кваліфікації, інтеграція агроосвіти з ІТ-сферою є передумовами сталого цифрового зростання.

Список використаних джерел

1. Sirenko N., Melnyk O., Bodnar O., Mikuliak K., Spivak V. Digitalisation of financial activities of the agricultural sector under martial law. *Ekonomika APK*. 2025. №32(1), P. 70-81. URL: <https://doi.org/10.32317/ekon.apk/1.2025.70>
2. Дячков Д. В., Сазонова Т. О., Лютий Д. В. Організаційно-функціональна модель управління процесами інноваційно-цифрового розвитку підприємств агропродовольчої сфери. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 4. С. 144-149.
3. Коляденко С.В., Дзісь О.В., Гайдей В.Л. Перспективні напрями цифровізації аграрних підприємств у контексті економічної безпеки. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59/2024. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-84>.

4. Пічкурова З.В. Розвиток цифрової економіки України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 58/2023. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-73>

5. Сазонова Т., Лютий Д. Фактори впливу на інноваційно-цифровий розвиток підприємств агропродовольчої сфери України. *Стратегічний менеджмент агропродовольчої сфери в умовах глобалізації економіки: безпека, інновації, лідерство: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції*, 28 вересня 2023 р. Полтава : ПДАУ, 2023. с. 428-432.

6. Юрчук Н.П., Кіпоренко С.С. Цифровізація сільського господарства: виклики і можливості для фермерських господарств. *Агросвіт*. 2024. №19. С. 53-62.

Яснолоб І.О.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права

e-mail: ilona.yasnob@pdau.edu.ua

Полтавський державний аграрний університет,

м. Полтава, Україна

НІТРАТНА ДИРЕКТИВА ЄС: СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Імплементация Нитратной директивы є важливим кроком для України на шляху до сталого розвитку аграрного сектору та інтеграції в європейське правове поле. Цей нормативний акт спрямований на запобігання забрудненню водних ресурсів нітратами з сільськогосподарських джерел, що має безпосередній вплив на екологічну безпеку та здоров'я населення.

В Україні процес адаптації до вимог директиви розпочався з ухвалення методики визначення зон, вразливих до накопичення нітратів, та правил щодо забезпечення родючості ґрунтів і застосування агрохімікатів. Проте, визначення всієї території країни як вразливої зони викликає дискусії серед аграріїв та екологів. З одного боку, це дозволяє встановити єдині стандарти для всіх регіонів, з іншого – може створити додаткове навантаження на фермерів, особливо в умовах воєнного стану [1].

Нітратна директива ЄС впливає на розвиток інвестиційних проєктів в аграрному секторі України, адже її імплементація вимагає від аграріїв впровадження нових екологічних стандартів у виробництві. З одного боку, це створює виклики, пов'язані з додатковими витратами на модернізацію виробничих потужностей, запровадження ефективних систем зберігання та утилізації органічних добрив, впровадження моніторингу вмісту нітратів у ґрунтах та воді. Але з іншого боку, такі зміни стимулюють розвиток технологічно обґрунтованих інвестиційних проєктів, спрямованих на сталий розвиток сільського господарства. Інвестори дедалі більше зацікавлені у проєктах, що відповідають вимогам екологічної безпеки та стандартам ЄС,